

UCHWAŁA Nr III/17/18
RADY MIASTA HAJNÓWKA
z dnia 28 grudnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Hajnówka
na lata 2019 – 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, poz. 1000, poz. 1349, poz. 1432) i art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, poz. 1076, poz. 1544) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Hajnówka na lata 2019 - 2021 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Hajnówka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 roku.

Przewodnicząca Rady

Walentyna Pietroczyk

Załącznik do uchwały Nr III/17/18
Rady Miasta Hajnówka
z dnia 28 grudnia 2018 r.

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MIEJSKIEJ HAJNÓWKA
NA LATA 2019 – 2021**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	2
ROZDZIAŁ I. DIAGNOZA SPOŁECZNA.....	4
ROZDZIAŁ II. ADRESACI PROGRAMU.....	7
ROZDZIAŁ III. ZASOBY GMINY MIEJSKIEJ HAJNÓWKA-REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU..	8
ROZDZIAŁ IV. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU.....	8
ROZDZIAŁ V. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ PROGRAMU.....	9
ROZDZIAŁ VI. MONITORING i EWALUACJA.....	11

WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczną i naturalnym środowiskiem dziecka, w którym zaspokajane są jego naturalne potrzeby. W rodzinie dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych odczuć emocjonalnych, przyswaja obowiązujące wzorce i zasady współżycia, a także utożsamia się ze swoim najbliższym otoczeniem, szukając w nim miejsca dla siebie. Stworzenie atmosfery szczęścia, miłości oraz zrozumienia poprzez zaspokajanie potrzeb dziecka jest warunkiem jego prawidłowego rozwoju. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest źródłem poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa jej członków. Nie wszystkie jednak rodziny wypełniają swoje funkcje w prawidłowy sposób. Problemy występujące w rodzinie zakłócają nieraz ich prawidłowe funkcjonowanie, co jest szczególnie groźne dla dziecka, jego rozwoju psychosomatycznego oraz wychowania. Złożoność problemów występujących w rodzinie wymaga niejednokrotnie interdyscyplinarnego podejścia podmiotów działających w sferze wsparcia rodziny w celu ich przezwyciężenia. Różnego rodzaju dysfunkcje: uzależnienia, niepełnosprawność, ubóstwo, przemoc mogą być przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, ale też owa bezradność może być przyczyną w/w problemów. W związku z tym należy dążyć do pełnej diagnozy przyczyn kryzysu w rodzinie oraz podejmować kompleksowe działania nakierowane na rozwiązanie zaistniałej sytuacji. W przypadku wystąpienia problemów w funkcjonowaniu rodziny instytucje i służby zobligowane są do wspierania rodziny, podjęcia na jej rzecz określonych działań oraz zapewnienia dziecku specjalnej ochrony i pomocy. Takie rodziny wymagają wsparcia i monitorowania ze strony pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, policji, kuratorów sądowych a także przedstawicieli innych instytucji i służb działających w sferze wsparcia rodziny, oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o ustalony plan, celem przywrócenia rodzinie zdolności prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

Bardzo ważną funkcję w systemie wspierania rodzin odgrywają asystenci rodziny, których rola rozpoczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym i całościowym wspieraniu rodzin dysfunkcyjnych lub zagrożonych różnymi dysfunkcjami w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej wobec dzieci. Celem pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej oraz niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny. W przypadku braku możliwości zapewnienia przez rodzinę opieki i wychowania dziecka – powiat organizuje takiemu dziecku pobyt w pieczy zastępczej. Gmina natomiast ponosi częściowe wydatki związane z pobytem dziecka w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998. ze zm.) obowiązującą od stycznia 2012 r. każda gmina ma obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Ustawodawca założył również, iż programy te powinny być ukierunkowane przede wszystkim na rozwiązywanie problemów:

- 1/ małoletnich matek,
- 2/ rodzin niepełnych,
- 3/ rodzin wielodzietnych,
- 4/ rodzin wychowujących dzieci w wieku 0-6 lat,
- 5/ rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania,
- 6/ rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka (np. dzieci chore, niepełnosprawne, nadpobudliwe, z zaburzeniami zachowania),
- 7/ rodzin w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów rodziców (konflikty małżonków, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo).

Jednocześnie przyjęto, że:

- 1/ praca z dzieckiem pozbawionym prawidłowej opieki ze strony rodziny powinna być elementem szerszego programu wspierania rodzin w środowisku lokalnym,
- 2/ główny akcent w pracy z rodziną powinien być nałożony na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej, której konsekwencją jest zabieranie dziecka z domu,
- 3/ praca socjalna z rodzicami biologicznymi dziecka powinna być prowadzona także po zabraniu dziecka z domu, żeby zwiększyć jego szanse powrotu do rodziny naturalnej,
- 4/ umieszczenie dziecka pozbawionego całkowicie lub częściowo opieki rodziców w placówce opiekuńczo-wychowawczej może nastąpić dopiero po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy rodzinie naturalnej oraz w przypadku braku możliwości zapewnienia temu dziecku opieki w rodzinnej pieczy zastępczej.

Zasadą nadrzędną programu jest ścisła współpraca między podmiotami świadczącymi pomoc rodzinie: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki systemu oświaty: szkoły i przedszkola, Sąd Rodzinny, kuratorzy, Policja, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, itd.

Od stycznia 2015 r. ośrodki pomocy społecznej dysponują nowym narzędziem pracy z rodziną jakim jest możliwość przyznania rodzinie przeżywającej trudności asystenta rodziny lub rodziny wspierającej. Zatrudnienie w ośrodkach pomocy społecznej asystentów rodziny jest zadaniem obowiązkowym każdej gminy i powstało w odpowiedzi na nadmierne biurokratyzowanie dotychczasowych form pracy z rodzinami, które uniemożliwiały – zwłaszcza pracownikom socjalnym – udzielanie kompleksowej i szybkiej pomocy.

Wsparcie udzielane przez gminę rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej może przybierać formę pracy z rodziną lub pomocy w opiece

i wychowaniu dziecka. Możliwe jest także zastosowanie obu form jednocześnie. Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania: instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego oraz rodzin wspierających. Wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Zgodnie z w/w ustawą jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczoterapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Program Wspierania Rodziny Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2019-2021 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Miejskiej Hajnówka na lata 2016-2018. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom. Program Wspierania Rodziny Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2019-2021 jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Hajnówka na lata 2013-2021. Podstawę programu stanowi interdyscyplinarne podejście, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz rodziny powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji.

ROZDZIAŁ I. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Lokalna diagnoza społeczna dotycząca dysfunkcjonalności rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej została dokonana w oparciu o dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce.

W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce objął pomocą społeczną (niezależnie od formy, rodzaju i źródła finansowania) 1033 rodzin liczących razem 2143 osób. Dla porównania 3 lata temu w 2014 r. ze wsparcia pomocy społecznej skorzystało wtedy 1.138 rodzin z Hajnówki liczących razem 2. 635 osób.

Polityka władz miasta od lat promująca tworzenie sprzyjających warunków dla potencjalnych inwestorów i pracodawców daje wymierne efekty w postaci dość niskiego bezrobocia, co jednak nie prowadzi do zmniejszania się liczby rodzin i osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i tym samym zmniejszenia kwoty wydatków na te świadczenia.

Nie bez znaczenia też dla funkcjonowania rodzin z dziećmi jest także realizacja programu rządowego 500+. W 2017 r. z wypłaty świadczeń wychowawczych w wys. 500 zł w samej

Hajnówce skorzystało 1444 rodzin, które otrzymały te świadczenia na uprawnionych 2703 dzieci. Wydatki na te świadczenia w 2017 r. wyniosły aż 10749932,38- zł .

Wśród 1.033 rodzin, które w 2017 r. skorzystały ze świadczeń przyznawanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej 228 stanowiły rodziny z dziećmi. Rodziny te jako główny powód swojej trudnej sytuacji życiowej podawały bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Tabela. 1. Powody korzystania z pomocy społecznej.

L.p	Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017
1.	Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w tym:	1138	1102	1090	1033
2.	Rodziny z dziećmi	352	266	245	228
3.	Korzystających ze względu na ubóstwo	948	931	905	855
4.	Korzystających ze względu na bezrobocie	630	581	546	518
5.	Rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	145	132	96	73
6.	Rodziny niepełne, bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	95	88	187	163
7.	Rodziny dotknięte niepełnosprawnością	287	296	319	309
8.	Rodziny borykające się z ciężką chorobą	173	179	191	193
9.	Ochrona macierzyństwa	118	115	119	93
10.	Wielodzietność rodzin	18	16	17	14
11.	Alkoholizm	25	25	28	33
12.	Narkomania	0	1	2	1
13.	Przemoc w rodzinie	3	4	6	2

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tabela. 2. Zestawienie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej oraz objętych procedurą „Niebieskie Karty”, w których zdiagnozowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Rok	Liczba wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną	Liczba wszystkich rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka pomocy społecznej w roku	Liczba wszystkich rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka pomocy społecznej w roku, w której zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Liczba rodzin z którymi ośrodek pomocy społecznej zajmował się w roku na podstawie Niebieskich Kart	Liczba rodzin z dziećmi, którymi ośrodek pomocy społecznej zajmował się w roku na podstawie Niebieskich Kart	Liczba rodzin z dziećmi, którymi ośrodek pomocy społecznej zajmował się w roku na podstawie Niebieskich Kart, w której zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej
2014	1138	352	145	48	16	4
2015	1102	266	132	65	32	4
2016	1090	245	98	58	19	7
2017	1033	228	73	88	30	10

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Z przedstawionych powyżej tabel wynika, że głównymi powodami korzystania z pomocy społecznej są w kolejności: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, choroba i inne. Główną przyczyną ubóstwa jest bezrobocie, które niesie za sobą nie tylko niedostatek ale także negatywne skutki w zakresie funkcjonowania rodziny. Prowadzić może do patologii społecznej, nałogów, marginalizacji, obniżenia poziomu potrzeb bytowych, a w konsekwencji generować problemy w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych, w tym funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Brak specjalistycznego wsparcia dla takich rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością odebrania dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczenia go w pieczy zastępczej. Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynika, że w 2017 r., w 30 rodzinach wychowujących dzieci prowadzono procedurę „Niebieskie Karty”, z czego trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej zidentyfikowano w 10 z tych rodzin.

Tabela. 3. Zestawienie liczby rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny oraz umieszczonych w pieczy zastępczej, za które gmina miejska Hajnówka ponosi odpłatność z tytułu pobytu w pieczy zastępczej.

Rok	Liczba rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka pomocy społecznej	Liczba rodzin z dziećmi przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawcz, objętych opieką ośrodka pomocy społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystentów rodziny	Liczba rodzin w stosunku do których asystent wnioskował do sądu o odebranie dzieci	Liczba dzieci za które gmina miejska Hajnówka ponosi wydatki z tytułu pobytu w pieczy zastępczej
2014	352	145	25	61	0	15
2015	266	132	33	87	0	22
2016	245	96	33	81	0	25
2017	228	73	33	77	0	28

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce współfinansował koszty pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2016 roku koszty te zamknęły się odpowiednio kwotą: 151236,73 zł. Natomiast w 2017 roku koszty te zamknęły się odpowiednio kwotą: 181685,45 zł;

Oprócz tego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Hajnówce funkcjonuje i działa Świetlica Socjoterapeutyczna, która dysponuje około 20 miejscami dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

ROZDZIAŁ II. ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, słabo przygotowanych do pełnienia ról w małżeństwie i rodzinie oraz do budowania więzi rodzinnej.
2. Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki z powodu m. in. braku kompetencji, roszczeniowych postaw i niskiej aktywności zawodowej.
3. Przedstawiciele wszystkich instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

ROZDZIAŁ III. ZASOBY GMINY MIEJSKIEJ HAJNÓWKA - realizatorzy i partnerzy Programu.

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się działaniami na rzecz wspierania rodziny i rozwiązywania problemów rodziny:
  - 1) Urząd Miasta Hajnówka,
  - 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce,
  - 3) Świetlica Socjoterapeutyczna przy MOPS w Hajnówce,
  - 4) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - 5) Zespół Interdyscyplinarny na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
  - 6) Placówki oświatowo-wychowawcze,
  - 7) Hajnowski Dom Kultury,
  - 8) Ośrodek Sportu i Rekreacji,
  - 9) Park Wodny w Hajnówce,
  - 10) Powiatowa Komenda Policji,
  - 11) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
  - 12) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
  - 13) Zakłady Opieki Zdrowotnej,
  - 14) Organizacje pozarządowe,
  - 15) Parafie i związki wyznaniowe,
  - 16) Organizacje i kluby sportowe.

ROZDZIAŁ IV. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny na lata 2019–2021 realizowany na terenie miasta Hajnówka jest kontynuacją zadań realizowanych w latach poprzednich. Koordynowanie i organizowanie działań w ramach Programu, inicjowanie nowych rozwiązań należy do zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Hajnówce. Przykładem takiego działania jest realizacja Programu: Karta Dużej Rodziny, w ramach którego rodziny z naszego miasta z trójką dzieci i więcej mogą korzystać z różnego rodzaju ulg i obniżenia cen na niektóre usługi i produkty.

Kluczowym założeniem Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miejskiej Hajnówka jest stworzenie systemu środowiskowej pracy opiekuńczo-wychowawczej, wypracowanie

procedur postępowania i współpracy różnych podmiotów i organizacji, dzięki któremu zwiększą się szanse życiowe dzieci z zaniedbanych środowisk bez konieczności zrywania więzi z rodziną.

Przy realizacji Programu zakłada się kierowanie niżej wymienionymi zasadami, których stosowanie pozwoli przeciwdziałać zdiagnozowanym problemom:

- 1/ Podejmowanie działań profilaktycznych.
- 2/ Praca z dzieckiem i rodzicami w jego środowisku rodzinnym.
- 3/ Działania nakierowane na powrót dziecka do rodziny naturalnej.
- 4/ Praca z młodzieżą zapobiegająca ich przyszłemu wykluczeniu społecznemu.

1. Główny cel programu:

Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

2. Szczegółowe cele programu:

- 1/ Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego przez zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
- 2/ Rozwiązanie problemów w rodzinach z dziećmi, podejmowanie interwencji w sytuacjach kryzysowych oraz wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczej.
- 3/ Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży oraz zachęcanie do aktywności sportowej, w tym również do rodzinnej rekreacji fizycznej.

ROZDZIAŁ V. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ PROGRAMU

1. Cel szczegółowy 1: Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego przez zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

1/ Zadania:

Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej: - dożywianie dzieci, - przyznawanie zasiłków celowych, - realizacja świadczeń rodzinnych, świadczeń alimentacyjnych i św. wychowawczych 500+ - dystrybucja żywności w ramach „Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Zapewnienie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych, - przyznawanie stypendiów szkolnych, i wyprawek , itp.,

2/ Okres realizacji: 2019-2021

3/ Realizator:

- 1) Urząd Miasta Hajnówka,
- 2) Miejska Komisja Rozwiązywana Problemów Alkoholowych,
- 3) Placówki oświatowo – wychowawcze,
- 4) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce,
- 5) Świetlica Socjoterapeutyczna przy MOPS w Hajnówce,
- 6) Komenda Powiatowa Policji,
- 7) Zespół Interdyscyplinarny na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 8) Zakłady Opieki Zdrowotnej,
- 9) Parafie i związki wyznaniowe

2. Cel szczegółowy 2: Rozwiązywanie problemów w rodzinach z dziećmi, podejmowanie interwencji w sytuacjach kryzysowych oraz wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

1/Zadania:

Rozpoznawanie rodzin przeżywających problemy lub kryzys, Organizowanie grup samopomocowych, Podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców, Zwiększanie kompetencji zawodowych.

2/ Okres realizacji: 2019- 2021

3/ Realizator: MOPS, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, PCPR, pedagodzy placówek oświatowych, organizacje pozarządowe

3. Cel szczegółowy 3: Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży oraz zachęcanie do aktywności sportowej, w tym również do rodzinnej rekreacji fizycznej.

1/Zadania:

Rozwój indywidualnej opieki psychologicznej i pedagogicznej w szkołach, Organizowanie w szkołach warsztatów z dziećmi i młodzieżą, nauczycielami i rodzicami, Popieranie aktywności fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych przez organizowanie

2/ Okres realizacji: 2019-2021

3/ Realizator: Placówki oświatowe, Policja, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, UM, OSiR, Inne podmioty.

ROZDZIAŁ VI. MONITORING I EWALUACJA

Prowadzenie monitoringu i ewaluacji służy sprawdzeniu i ocenie czy zostały zrealizowane planowane działania, czy sposób ich realizacji pozwolił i w jakim stopniu osiągnąć zakładane cele Programu. Monitorowanie będzie odbywać się poprzez: - coroczne sprawozdania z realizacji zadań Programu - ocenę nowych wyzwań i zagrożeń.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce co roku przedłoży Radzie Miasta sprawozdanie z realizacji Programu w informacji sprawozdawczej za miniony rok.

Zbieranie informacji na potrzeby monitoringu i ewaluacji wg wskaźników zaplanowanych w Programie pozwoli ocenić czy i w jakim obszarze Program wymaga aktualizacji, przeformułowania lub zmian przyjętych celów. Umożliwi także przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań.